

Wilfredo Prieto laat huizen huilen. Zijn zoute tranen maken een grillige oever van verdriet

LIVA BABINOVICH, COURTESY ANNET GELINK GALLERY, AMSTERDAM

Crocodile Tears van Wilfredo Prieto wekt meer op dan alleen associaties met verdriet

W

anneer ik als kind klaagde over koude tenen, wist mijn opa

zeker dat niemand ooit koudere voeten had gehad dan hij. Toen hij in de oorlog als kok te werk werd gesteld, vluchtte hij. Hij heeft zich jaren met een kleine bende schuilgehouden op het platteland. Als hij aan de oorlog refereerde, veerde hij op en verhief zijn stem. Zijn ogen begonnen te glanzen. 'Het buitenleven was niet slecht,' antwoordde mijn opa, toen ik hem vroeg hoe het kwam dat hij pas maanden na de bevrijding thuis was gekomen bij zijn uitgemergelde gezin, blakend van

**De wanden
moesten
getroost
worden,
maar hoe
moest ik dit
aanpakken?**

gezondheid en met een stevige buik. 'We leefden van konijnen, patrijzen en wilde zwijnen. Maar onze voeten! Onze voeten hadden van het buitenleven te lijden. Een vriend van me heeft een voet moeten achterlaten. Afgevroren. Zo koud hadden we het. We hebben de voet begraven onder een boom.' Mijn oma begon verongelijkt te mompelen. Ze vóélde haar voeten niet eens meer toen ze als meisje vanuit Polen naar het Westen was komen lopen. Kou? Dat was zo gewoon dat ze er niet eens een woord voor had. Honger? Ze plukte brandnetels langs de kant van de weg om soep van te maken. Een soep die ze nog op hoge leeftijd bereidde voor mijn grootvader, en met ingehouden lach voorschotelde als spinaziesoep – zijn lievelingsgerecht. Mijn vader hoorde de verhalen van zijn

schoonouders aan en vertelde terloops dat hij als kind in de sneeuw zonder sokken – die hadden ze niet – eropuit werd gestuurd om voor zijn acht broers en zussen aardappels te halen. Daar kan ik niet tegenop. Maar wanneer mijn kinderen klagen over koude tenen, weet ik zeker dat niemand ooit koudere voeten had dan ik, toen ik rond mijn zevende met mijn ouders terechtkwam in een huis dat driehonderd jaar niet bewoond was geweest. Dit verhaal ligt op mijn tong wanneer mijn kinderen zeggen dat ze het koud hebben. Op een dag zullen ze het moeten aanhoren. Het gaat over een huis dat het zo koud had dat het huilde. Als ze me niet geloven, neem ik mijn kinderen mee naar Annet Gelink Gallery. Daar druppelt een traan uit het plafond. Het is een werk van Wilfredo

Prieto (Cuba, 1978), *Crocodile Tears* (2011). Precies zoals ik het me herinner. De muren waren koud en vochtig. Ik kon er geen openingen in vinden. Ze waren pas gestuukt. Maar er kwam vocht uit, als zweet uit een voorhoofd. Het sijpelde langs de wand. Hoe heter we de kachel stookten, des te meer vocht er langs de dikke muren droop en van het plafond druppelde. 'De muren tranen,' zei mijn moeder. Ik maakte me zorgen. Ik meende dat de wanden getroost moesten worden, maar hoe moest ik dat aanpakken? Het huis weende maandenlang. Toen het eindelijk was uitgehuild, werd het langzaam warm. Mijn voeten waren zo verkleumd dat ik zeker wist dat ik er een zou verliezen. Dat ik een voet zou moeten begraven onder een boom. Ik ben nog een keer gaan kijken naar de traan van Prieto. Het gedruppel heeft inmiddels een tekening gevormd van kringelende, witte lijnen op de vloer van de galerie. Het zout van het traanvocht heeft een grillige oever van verdriet gevormd op de grijze bodem. Nu zie ik dat de glassplinters in *Spark* (2011) niet alleen een gebroken voorwerp zijn, maar ook een tussenvorm, een fase van materiaal presenteren. Er is iets kapot, maar er ligt ook een verzameling schitteringen. Gestrooide momenten die het licht vangen en mij de ruimte anders doen beleven: ik loop voorzichtig om de scherven heen. Péts, daar valt weer een druppel op de grond. Deze is niet alleen een traan, maar ook een instrument dat de hoogte van de galerieruimte weergeeft. Je kunt hier associaties met verdriet op loslaten, maar er evengoed een architectonisch hulpmiddel in zien. Zou ik alles wat ik zie, kunnen beschouwen als een fase, een tussenvorm? Eenmaal buiten lijkt de stad minder oud. Ik zie nu ook contouren van hoe de straten er in de toekomst uit gaan zien. De lucht is grijs en zwaar, maar geeft ook een weidsheid aan, een grootte waartoe ik me kan verhouden. Het idee in een wereld te stappen die halverwege is, maakt mijn pas lichter. Mijn koude voeten tintelen. ■

Wilfredo Prieto, 'The Emperor's New Clothes', t/m 21 januari, Annet Gelink Gallery, Amsterdam